

**REDAKTIONEEL
Jos Wolles**

Wegens beheers- en personeelsproblemen bij het Instituut voor Marxistische Vorming, uitgever van dit tijdschrift, belandt dit 4de nummer van de jaargang 1990 zeer laat op uw leestafel. We zijn ons hiervan pijnlijk bewust en vragen u onze excuses te aanvaarden.

Deze maal wordt het een zuiver themanummer, gewijd aan de monarchie.

Vanzelfsprekend is dit geen verkapte deelname aan de officieel georganiseerde hulde aan «ons» vorstenpaar.

De monarchie kan als instituut, vanuit verschillende disciplines en invalshoeken, voorwerp zijn van wetenschappelijke analyses. Met deze publicatie hopen wij dan ook een bijdrage te leveren tot de demystificatie en desacralisatie van een - alleszins belangwekkend - historisch-maatschappelijk fenomeen.

Dit oogmerk komt duidelijk tot zijn recht in het artikel van Peter Scholliers, waarin hij de voedselconsumptie van Leopold II bekijkt «om iets te leren van de (eet-)cultuur van de dominante klasse in de 19e eeuw».

Dat de koning, zelfs binnen een grondwettelijke monarchie, geen neutrale, boven de staat en de klassen staande, instelling is, blijkt uit de bijdrage van Claude Renard. De auteur wijst op de formeel parallelle maar ook inhoudelijk verschillende politieke interventies van Boudewijn I, Leopold III en Albert I.

De betrekkingen tussen koning en politici doen conflicten verschijnen, waarin de democratische bewegingen stelling nemen en partij kiezen.

Meer nog dan de monarchie zelf is dan ook de ideologische positionering van verschillende maatschappelijke en politieke stromingen voorwerp van de overige bijdragen.

De omschrijving door Herman Van Impe van het grondwettelijk koningschap als een historisch compromis tussen koning en parlement kan een goede uitgangsbasis worden voor een juridisch gefundeerde liberale visie.

De aanvaardende houding van de Belgische vrijmetselarij tegenover de monarchie houdt geen slaafse onderwerping in, maar kenmerkt zich toch door een historisch volgehouden gezagsgetrouwheid, betoogt Michel Huyssenne.

Daarentegen laat Mark Grammens zijn sympathie blijken voor de manifeste republikeinse trend in het «radicale revolutionaire flamingantisme» en meent dat links meestal de kans gemist heeft om hierbij aan te knopen.

De tegenpool van deze Vlaamse republikeinse gedachte vinden we in de studie van Maurice Weymbergh over extreemrechts en het monarchisme in Frankrijk.

De positivistisch gefundeerde gedachtenwereld van Charles Maurras en de Action française staan hierbij centraal.

Doordenker is de typering van de Ve Republiek (Mitterand inclusief) als een «monarchie républicaine», waarbij - in hegeliaanse denktrant - de monarchie de these, de republiek de antithese en de «monarque républicain» de synthese is!

Tot slot een «visionair» artikel rond de economische actualiteit en toekomst van de Sovjet-Unie door A. Mommen en een polemisch artikel van Frank Slegers, die met zijn «Lenin en het nationaliteitsvraagstuk» A. Roosens de handschoen werpt. Maar dat was reeds het thema van een vroeger nummer.

Wij hopen in de toekomst vaker debat en dialoog te kunnen stimuleren. Laat dit «koningsnummer» hiertoe een eerste aanzet zijn.